

Danmarks Privatskoleforening

2013

Årsberetning

Indhold

Årsmøde, dagsorden og program	3
Hvem er hvem?	4
Skriftlig beretning 2013	5
Børnene er stadigvæk det vigtigste!	6
Frihed, Lighed og Fælleskab	9
Det står vi for!	10
Folkeskolereformen	12
Specialundervisning og inklusion	18
Overenskomsten og lederudfordringen	20
Ny Nordisk Skole	24
De siger vi er asociale	25
Afslutning	26
Tal og statistik	28
Regnskabsanalyse 2012	30
Resultatopgørelse for DP 2012	32
Balance for DP 2012	33
Budget for DP 2014	34
DP/FSL's Kursusvirksomheds resultatopgørelse for 2012	36
DP/FSL's Kursusvirksomheds balance 2012	37
Danmarks Privatskoleforening	39

Danmarks Privatskoleforenings Årsberetning 2013

Udgivet i oktober 2013
af Danmarks Privatskoleforening (stiftet 1921)
for bestyrelsesmedlemmer og skoleledere
på foreningens medlemsskoler
ISBN: 978-87-996570-1-8
ISBN (PDF): 978-87-996570-2-5

Ny Kongensgade 10
1472 København K
Tlf. 33 30 79 30, fax: 70 20 26 43
info@privatskoleforening.dk,
www.privatskoleforening.dk

Redaktion:

Kurt Ernst og Simone Dalsgaard
Layout: Christina Bruun Olsson
Foto: Simone Dalsgaard
Tryk: Tarm Bogtryk A/S

Årsmøde

Danmarks Privatskoleforening holder ordinært årsmøde

fredag d. 25. oktober og lørdag d. 26. oktober 2013 på Hotel Nyborg Strand.

Årsmødets dagsorden

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens beretning.
3. Fremlæggelse af regnskab 2012 til godkendelse.
Regnskab for 2012 findes i årsberetningen.
4. Der er ikke indkommet forslag.
5. Fremlæggelse af budget 2014 til godkendelse,
herunder fastsættelse af kontingent for 2014.
Forslag til budget og kontingent findes i årsberetningen.
6. Valg af:
 - a) Bestyrelsesmedlemmer.
På valg som repræsentanter for skolernes bestyrelser er Bo Birk Nielsen og Henriette Kaarsbo Andersen (Henriette Kaarsbo Andersen modtager ikke genvalg).

På valg som repræsentanter for skolernes ledelser er Kurt Ernst og Karsten Suhr. Begge er villige til at modtage genvalg.
 - b) Bestyrelsessuppleanter.
Bestyrelsen foreslår genvalg af Niels Ploug, Christianshavns Døttreskole, bestyrelsesformand og af Dan Ingemann Jensen, skoleleder ved Sct. Ibs skole.
 - c) Statsautoriseret revisor.
På valg er Søren Jensen, Deloitte A/S
 - d) Kritisk revisor og suppleant.
På valg er Martin A. Madsen og Poul Haahr Pedersen (Martin A. Madsen modtager ikke genvalg).
7. Eventuelt.

Program

Fredag Optakt til Årsmødet:

- Kl. 10.00: Velkomst
- Kl. 10.10: Underholdning ved Egebakkeskolen
- Kl. 10.40: Lisbeth Knudsen. Chefredaktør ved Berlingske. Uddannet journalist og tidligere nyhedsdirektør ved DR fremlægger sine synspunkter i forbindelse med den aktuelle debat om privatskolerne og medieeksponeringen. Desuden om udfordringerne, som de danske grundskoler står overfor.
- Kl. 12.00: Frokost

Årsmøde:

- Kl. 13.00: Åbning af årsmødet
- Kl. 13.15: Undervisningsminister Christine Antorini taler
- Kl. 14.20: Bestyrelsens mundtlige beretning
- Kl. 15.20: Dialoggrupper om årsberetning
- Kl. 16.15: Debat om bestyrelsens beretning
- Kl. 19.15: Velkomstdrink før festmiddag
- Kl. 19.30: Festmiddag med underholdning v. Citysingles

Lørdag

- Kl. 9.00: Godmorgen
- Kl. 9.10: Årsmødet genoptages
Kaffepause
- Kl. 10.10: Paneldebat
Journalist, forfatter og nu chefredaktør på Fyns Amts Avis Troels Mylenberg styrer debat mellem uddannelsespolitikere om de frie grundskoler
- Kl. 11.30: Årsmødet genoptages
- Kl. 12.00: Tak for denne gang

Hvem er hvem?

Bestyrelsen:

Kurt Ernst,
Formand

Karsten Suhr,
Næstformand
(Skoleleder)

Henriette
Kaarsbo
Andersen,
Næstformand
(Konsulent)

Susanne Mäkelä
Green
(Konsulent)

Karina Bækby
Houborg
(Læge)

Bo Mehl
Jørgensen
(Skoleleder)

Poul Sørensen
(Skoleleder)

Bo Birk Nielsen
(Lektor og studie-
koordinator)

Sekretariatet:

Ebbe Forsberg,
sekretariatschef

Søren T. Lodahl,
konsulent,
souschef

Nicolas No
Laursen,
konsulent

Simone
Dalsgaard,
konsulent

Anette
Holmgreen,
bogholder

Tine B.
Brandsborg,
kursuskoordinator

Birgit Larsen
Sekretariats-
medarbejder

Suppleanter til bestyrelsen:

Dan Ingemann Jensen
Niels Ploug

Statsautoriseret revisor:

Deloitte A/S v. Søren Jensen

Kritisk revision:

Martin Agerbak Madsen
Poul Haahr Pedersen

Forretningsudvalg:

Kurt Ernst
Henriette Kaarsbo Andersen
Karsten Suhr
Ebbe Forsberg

Overenskomstudvalg:

Kurt Ernst
Karsten Suhr
Poul Sørensen

Forligsnævn:

Karsten Suhr
Poul Sørensen

Voldgiftsret:

Kurt Ernst
Bo Mehl Jørgensen

Kommunikationsudvalg:

Kurt Ernst
Karina Bækby Houborg
Poul Sørensen

Pædagogisk udvalg:

Bo Mehl Jørgensen
Poul Sørensen
Susanne Mäkelä Green
Bo Birk Nielsen
Karina Bækby Houborg
Jørgen Korsager Green
Casper Madsen

DP/FSL-Kursusudvalg:

Karsten Suhr
Bo Mehl Jørgensen
Malene Dietz

Pensionskassen af 1925:

Kurt Ernst

Den danske sommerskole:

Poul Sørensen

Fordelingssekretariatet:

Karsten Suhr
Poul Sørensen
Kurt Ernst

Certificeringsudvalget:

Ebbe Forsberg

Æresmedlemmer:

Arne Bækgaard-Johansen
Hans Jørgen Jørgensen
Henning Romme
Mogens Bregendahl
Anders Langskov
Peter Løgstrup

Frie Grundskolers Sekretærforening:

Lene Schønfeld (Formand)

SFO-Lederne:

Vibeke Bak Jensen (Formand)

Viceinspektørforeningen:

Peter Hugger (Formand)

DP-seniorer:

Helle Byskov (Formand)

Skriftlig beretning 2013

Vision without action
is but a dream.
Action without vision
is a waste of energy.
But a vision with action
can move mountains

Lao-tse (Kinesisk: 老子), filosof, 6. årh. f.Kr.
Lao-tse betyder "den gamle"

Sidste år indledtes beretningen med et citat af den chilenske fremtidsforsker Francesco Varela, som siger, at kun nutiden findes, men billederne af fortid og fremtid er bestemmende for, hvor vi er nu.

En beretning er historie – og denne del er den skriftlige. Fortællingen fortsætter på Nyborg Strand i den sidste weekend i oktober. Billederne af fortiden – det seneste år – er mangfoldige – og i stedet for mange ord ville en fotomontage måske sige meget mere om det på mange måder meget følelses- og udtryksfyldte år, vi har været igennem på skolerne og i foreningen.

Men ord betyder jo trods alt også noget, og billeder kan heller ikke fortælle alt. Ordene kan (måske) hjælpe os med at give især de fremtidige billeder (og sådan nogle må der også godt være!) – en mere konkret og operativ udformning.

Børnene er stadigvæk det vigtigste!

Børnene er det vigtigste. Men hvilke vilkår er det, vi giver børnene? Sættes der fokus på de rigtige ting? Og hvilken rolle skal skolen spille?

Vi skal jo videre med projektet. Overskriften er den samme: Børnene er det vigtigste. Det har de jo været længe. Er vi så kommet videre?

Allerede i 1900 udgav den indflydelsesrige svenske forfatter og kvindesagsforkæmper Ellen Key sit store værk, hvori hun plæderede for, at det 20. århundrede skulle blive „barnets århundrede“. Det indgik i den samtidige livlige pædagogiske debat om undervisningens form og indhold. Ellen Key fokuserede på,

- at barnet skal opfattes som den voksnes lige og ikke som undersåt
- at barnets eget væsen skal forædles frem for undertrykkes
- at barnet ikke skal mødes med list, men med dets egen alvor og ærlighed
- at barnet skal gives rum for sit eget udviklingsprojekt
- at forældrenes opgave er at overvinde det onde hos barnet med det gode.

Kort sagt: "Barnet" kommer før "eleven".

Også i skolerne stod det efter Keys mening dårligt til:

"(Den) Kundskabshigen, Selvvirksomhedstrang og lagttagelsesevne, som Barnet medbringer, er ved Skoletidens Udløb i Reglen forsvunden uden at være omsat i Kundskaber og Interesser".

Der er for meget "sort skole", tvang og udenadslære. Reformen er nødvendige, mente hun og fremhævede indførelse af en fællesskole, individuel tilrettelæggelse af undervisningen og følgende fire "hjørnesteen", som skulle bære den nye skole:

- "Tidlig Specialisering, hvor Disciplinen har udprægede individuelle Anlæg
- Koncentrering om bestemte Emner til bestemte Tider
- Selvvirksomhed under hele Skoletiden
- Berøring med Virkeligheden paa alle Stadier af Skolelivet

Lyder det bekendt?

Key ønskede mulighed for fordybelse og specialisering, kontinuitet i indtrykkene, reelle tekster frem for oversatte eller udvalgte brudstykker af tekster som i en læsebog og mulighed for selvstudier.

I kapitlet med den barske overskrift "Sjælemord i Skolerne" slutter hun af med følgende passus:

"Tiden raaber paa "Personligheder", men den vil raabe omsonst, indtil vi lader Børnene leve og lære som Personligheder, lader dem have deres egen Vilje, tænke deres egne Tanker, skabe deres egne Meninger, – med ét Ord – indtil vi ophører i Skolerne at dræbe de Personlighedens Spirer, vi da forgæves vil søge i Livet".

Ordene er anderledes, men lyder det ikke helt bekendt? Får man ikke ret nærliggende "folkeskolereformen 2013" i tankerne? Ikke mindst i forhold til den særlige vinkel, som debatten i nutiden også har anlagt: Enhedsskole, helhedsskole? Hvordan eliminerer vi den sociale arv? Skaber vi, skal vi eller kan vi skabe mere lighed – og sker det på bekostning af friheden – eller hur?

Ulighedens eliminering – skolens ansvar?

Diskussionen var først i 1900-tallet blandt andet affødt af de sociale konflikter mellem børn fra uhumske arbejderkvarterer og børn fra konservative (rigere) miljøer. Arbejderforældre og deres børn mødte ikke forståelse hos lærerne og skolen, der ikke kunne acceptere de nye holdninger, der udsprang af livet i arbejderfamilierne.

Arbejderfamilien findes (måske) ikke mere, og arbejderpartiet eksisterer (helt sikkert) ikke længere! Men debatten om uligheden og skolens opgave i den sammenhæng er den samme!

Ellen Key, svensk forfatter og pædagog (1849-1926) udtalte i sin bog "Barnets århundrede", at

dannelse er det, der er tilbage, når vi har glemt, hvad vi har lært (i skolen).

Her slog hun an mod "den sorte skole" med udenadslæren og delte dermed tankegang med Grundtvig, der jo ville bygge "livets skole" i form af højskolerne.

(Gustavsson, 2013)

En særlig pointe i forhold til nutidens Danmark er, at hvor Key pegede på skolens og samfundets ansvar i en eller anden to-strengt, adskilt model, forsøger reformen at mikse dette således, at skolen nu gennem en mere målrettet og faglig strengthed i et vist omfang fjerner sig fra Ellen Keys og reformpædagogikkens forestillinger om læring hos det 'sunde' (Keys udtryk for det barn, som samfundet "leverer" til skolen) og bevæger sig hen imod i stigende grad at forvente, at ulighedens eliminering nu er skolens hovedforpligtelse eller udgangspunkt.

Man kan lidt provokerende og populistisk udtrykke det på den måde, at det nu ikke længere er samfundets skyld, det er heller ikke din egen skyld, nej, det er skolens – eller i det mindste skolens ansvar!

Barnets århundrede – hvor blev det af?

Denne rigeligt produkt- og målorienterede opfattelse af, hvad der måtte være skolens opgave, rummer en fare for, at vi overser væsentlige dannelsesopgaver (aspekter) i elevens skoletid – eller bedre: menneskets barndom.

Det er netop dette vores største menneskelige potentiale: barnet og dets kreativitet, forfatteren Jens Andersen bekymret spørger til i Politiken (juli 2013). Vi scorer måske lidt mere på Pisa, men samtidig stiger antallet af børn, der udsættes for fysisk eller psykisk vold. Vi har i de seneste 15 år ført en børnepolitik, der desværre mere har handlet om finanspolitik og effektivitet end om børns væsen og vilkår.

Barnets århundrede, hvor blev det af? Lad os revitalisere det bl.a. gennem Ny Nordisk Skole, som da sagtes i sit indhold kunne være noget mere "nordisk". Lad os her medtage, medtænke og igen tænde Keys humanistiske fakkel, som op gennem forrige århundrede

¹ var en usynlig hjørnesteen i Nordens spirende velfærdssamfund: fra 1930'ernes frodigt eksperimenterende reformpædagogik over det antiautoritære oprør i 1968, hvor prygl og lussinger gennem lovgivning forsvandt (?) ud af hjem og skole, til FN's konvention om børns rettigheder i 1989, som rummede et særligt nordisk budskab, der var nået langt ud i verden:

"Pas godt på jeres børn"

¹ Jens Andersen i Politiken, den 28.07.13

Frihed, Lighed og Fællesskab

Den frie grundskole beskyldes ofte for, på bekostning af ligheden, at kæmpe for friheden, mens folkeskolen fremstilles som garant for lighedsidealet

Folkeskolereformen, børnepolitikken, grundskolens forhold og – i denne forbindelse – det væsentligste: de frie grundskolers rammer og vilkår belyses også kalejdoskopisk og perspektivisk i en kronik af Claus Bryld, hvor han (nok uden at ville det) faktisk får sat ord på de frie grundskolers aktuelle rammevilkår.

Han ser på den røde og blå blokpolitiske dagsorden i forhold til den verdslige verdens måske mest betydende "tre-enighed": Frihed, lighed og broderskab (herhjemme måske kun en sjælden gang overgået af Gud, Konge og Fædreland). Vi tager turen fra den franske revolution og frem til i dag, og det er i denne sammenhæng nærliggende at relatere til de frie skolers selvforståelse, der netop har hentet eller er underlagt disse overbegrebers tolkning i en aktuel politik. Bryld nedprioriterer hurtigt overbegrebet "broderskab". Her taler vi i dag hellere om "fællesskab" og "solidaritet", og vi ville vel også betakke os for en let misforståelig betegnelse i form af "broderskabs skoler", der klinger lidt for sekterisk.

Fællesskabet har aktuelt svære vilkår, og er dét ikke – fællesskabet – i virkeligheden et udtryk for (styrke-) forholdet mellem friheden og ligheden?

Vigtigst for Bryld er lighedsbegrebet. Men de hører jo sammen. Det er ikke sådan, at mindre frihed giver større lighed eller omvendt. Men sat på spidsen fremstilles det ofte således, at folkeskolen er garanten for, at lighedsidealet kan fremmes og forfølges, hvorimod de frie grundskoler nærmest reciprok – og med ligheden som det store offer – asocialt og tromlende fører sig frem som frihedens frontkæmpere.

Det politiske og pædagogiske 'landskab' er præget af modsatrettede strømninger. Overordnet vil også mange aktører på folkeskolefeltet give udtryk for, at det eneste, der er tilbage af lighedsidealet i bedste fald alene, er tankespind.

Løft det, de andre ikke vil eller kan løfte!

Dagens overordnede politik sigter først og fremmest på økonomisk vækst og overser i et vist omfang, at hvis lighedsidealet skal følges, da fordrer det i lige så høj grad en kulturel, uddannelsesmæssig, bolig-mæssig, miljø-mæssig osv. indsats.

Lighedsidealet er naturligvis ikke helt forduftet i folkeskolen, men her breder der sig en neoliberal og elitær opfattelse af, at det, der rykker, er stærke ledelser og konkurrence mellem lærere og elever indbyrdes. Den frie grundskole – og måske især privatskolerne – udsættes herved for voldsomt pres, der måske lidt overfladisk kan udtrykkes på følgende måde: I har jo friheden, så forventer vi, at I leverer gode lighedsskabende løsninger, som folkeskolen ikke kan levere (fordi ligheden ikke lige harmonerer med den økonomiske politiks nødvendighed).

"De rent økonomiske kriterier, som politikere og djøf'ere her tænker i, f.eks. taxameterprincippet, egner sig ikke til styring af en lang række samfundsspørgsmål, der f.eks. har med medbestemmelse, kvalitet eller moral at gøre"²

Lighetsmagerne i folkeskolen (og det er positivt ment) falder derfor frustreret over den frie grundskole, som de så anklager for at misbruge friheden til at kvæle lighedsidealet. Der kan gives et hav af eksempler på sådanne over-

ordnede politiske reaktioner – faktisk fyldte eksempler herpå det meste af beretningen sidste år.

I skrivende stund reagerer en række socialdemokrater og samfundsdebattøren Lars Olsen på regeringsrokaden, hvor børneområdet nu er tilbage i Socialministeriet. Igen er det lighedsidealet, der er udfordret. "Dagsinstitutionerne udgør et vigtigt element i at få udvisket klasseforskellene", siger Lars Olsen. Mon ikke, at Christine Antorini også ærgres sig – ikke mindst fordi det netop er sammenhængen gennem børneårene og på langs ad institutionerne, der har været et af omdrejningspunkterne for Ny Nordisk Skole (og for Ellen Key i år 1900!).

Balance mellem frihed og lighed

Det er ikke de frie grundskolers ansvar at insistere på en mere fremtrædende rolle for lighedsidealet. For den værdibaserede privatskole er det tværtimod afgørende, at rammerne er vide. Det, vi gerne vil udtrykke, er, at vi til alle tider faktisk har forstået at finde den nødvendige balance mellem "friheden og ligheden". Vi tror faktisk på, at alle skoler i højere grad vil kunne levere større bidrag til et mere retfærdigt og lige samfund ved at give brugerne og de ansatte større indflydelse. Vi er enige med Claus Bryld, når han anfører, at ...

"Det drejer sig i det hele taget om at give det direkte demokrati og dermed civilsamfundet større og ikke mindre magt."

² Claus Bryld i Politiken 08.08.13.

Det står vi for!

Vi kan ikke lade en lejlighed gå fra os.
Vi må udnytte enhver mulighed for at forklare,
hvad den frie skole står for

Frihed, faglighed, lighed, helhed, børn eller elever først og fremmest er netop begreberne bag det seneste års store ideologiske slagsmål om den danske grundskole. Det har det været, hvad enten det var den nye folkeskoleform, overenskomsten, løn og arbejdstid, lærere, pædagoger og ledelse. Slagsmålene er ikke overstået, som nogen måske tror. Vi er med en kendt Churchill-vending ved "the end of the beginning". Børnene fortjener sejren, men uddannelses-revolutionen er kun lige begyndt – her og der!

Fortællingen skal derud

Gang på gang må vi (og får heldigvis også mulighed for at) repetere grundvilkårene for de frie grundskoler. Det kan være i forbindelse med høringer eller møder med politikerne. Igen må vilkårene for dialogen med Ministeren, politikerne og embedsmændene fremhæves. Der er fortsat eksemplariske samarbejdsvilkår, og repræsentanter for frie grundskoler over hele Europa er både målløse og misundelige over de gode forhold, vi har her i Danmark med det samarbejdende folkestyre. Det skal vi ikke glemme, når vi engang imellem støder os på knasterne.

I det forløbne år har vi bl.a. været på en studietur i det fynske med folketings Børne- og Undervisningsudvalg. Vi takker for hver en lejlighed, vi får til at redegøre for vores overordnede synspunkter. Kære læser, du vil måske sige, at det følgende er banalt, er genbrug og uden nyhedsværdi. Og du kan have ret i alle henseender. Men får vi ikke denne fortælling ud hele tiden og til alle tider og sider, så er risikoen for dårligt nyt mere end faretruende. Derfor disse svar på følgende tre spørgsmål:

1. **Hvad forstår vi ved "friheden til at være en fri skole"?**
2. **Hvad kendetegner privatskolerne som skoleform?**
3. **Hvilke særlige udfordringer står privatskolerne i for øjeblikket?**

Hvad forstår vi ved "friheden til at være en fri skole"?

Privatskolerne er frie grundskoler, og friheden er en afgørende forudsætning for skolernes virksomhed. De tre grundpiller, som er afgørende for alle frie skoleformer, er: forældreretten, mindretalsretten og skolefriheden. Sidstnævnte 'materialiseres' ved udfyldningen af de organisatoriske og økonomiske friheds-

rammer og vilkår. Overordnet sker det ved udformningen af de idémæssige frihedsrammer. Skolen (forældrene) kan således frit vælge en bestemt religiøs, filosofisk, politisk eller anden idé som grundlag for skolens virke. Væsentligst er imidlertid den pædagogiske frihed, som betyder, at skolen frit kan vælge undervisningens indhold og metode. For privatskolerne betyder det, at man til en vis grad kan vælge uafhængigt af fx bestemmelserne om folkeskolens formål og indhold.

Skolefriheden (dens udtryk) er jævnligt under pres af politikere og debattører. Derfor er det for Privatskoleforeningen måske den største opgave i samspillet mellem lovgiverne på Christiansborg og feltets praktikere at forfægte det såkaldte armslængdeprincip: At politikerne fastsætter rammerne, men afholder sig fra detailstyring. Armslængdeprincippet har igennem tiden spillet en stor rolle for privatskolernes virksomhed, og i praksis har det vist sig, at man lokalt får den bedste skole, jo større frihed man har til selv at bestemme skolens formål og indhold. Naturligvis i respekt for samfundets krav og forventninger.

Now this is not the end.
It is not even the beginning of the end,
but it is, perhaps, the end of the beginning.

Winston Churchill, November 10, 1942

Hvad kendetegner privatskolerne som skoleform?

At skoleformen eller organisationsformen i lige så høj grad som den pædagogiske frihed har sat sig mange spor er indiskutabelt. At den på mange måder – direkte og indirekte – former privatskolen, dens indhold, dens pædagogik, dens "praktik" fremgår af mange forhold. Dog er dét, der også i dag fremmer de samme dyder, de samme dannelsesidealer, det samme gode skolehåndværk, den samme gode grunduddannelse i privatskolen (som dengang i realskolen), nok i højere grad sammenhængende med det juridisk-organisatorisk-økonomiske grundlag for den frie grundskole. Man kan sige, at det 'tekniske' og organisatoriske grundlag nok har haft lige så stor betydning for det pædagogiske tilbuds udformning som eksempelvis pædagogiske teoretiske overvejelser har haft det. En god praksis og et godt købmændskab er fortsat fundamentet for den frie grundskole.

Hvilke særlige udfordringer står privatskolerne i for øjeblikket?

Fra et overordnet synspunkt vil det i fremtiden være nødvendigt at styrke skolernes og Danmarks Privatskoleforenings indsats med hensyn til frihed og folkestyre samt samfundengagement. Det er netop det, vi gør, når vi fremhæver civilsamfundets rolle, og det har altid været vores varemærke, og derfor gør det lidt ondt, når man fra forskellig side eksempelvis fremfører, at de frie grundskoler ikke løfter/tager det sociale ansvar.

Logisk må det nok ske i en reaktion mod en for eksponeret og sammenmikset pædagogisk/globaliseret strategi, som danske politikere i årene frem til i dag har hyldet, og hvor man flytter samfundsfunktioner fra det politiske univers til markedet. Men så enkelt er det ikke. Demokratiet svækkes, når de lokale politikere på den enkelte skole, i den lille kommune, i regionen må trække sig tilbage, fordi det hele reguleres fra Christiansborg, Bruxelles eller Pisa. Og det undergraver grundlaget for frie holdningsskoler.

Vi skal have politikken tilbage på skolerne – til de lokale aktører – forældrene, ledere og lærere. Den pædagogiske politik og debat i det mindste. Vi vil gerne andet end at undervise, vi vil gerne praktisere, giv os selvstyret, vi er folket. Vi kan godt selv. Vi må arbejde for, at den (enkelte) frie skoles eksistens og vilkår er baseret i en overordnet pædagogisk sammenhæng – kald det bare ideologi. Det er derfor ikke længere tilstrækkeligt at være dygtige "købmænd". Vi skal tydeligere give bud på, hvordan den frie grundskole kan placeres i trekanten: STAT, MARKED og MEDBORGERSKAB.

Det er nødvendigt, at de frie grundskoler skaber rum og tid for aktiviteter, der kan fremme forståelsen for, at privatskolesagen ikke alene handler om en rationel og økonomisk fornuftig måde at have skole på. Det handler om, at vi – somme tider – tror på noget andet end de andre.

Det handler om, at pædagogik ikke er uforanderlig. Det handler om, at vi vil en god skole – den bedste – for vores børn.

"10 Fordomme og fakta om privatskoler",
(sept 2013).

Folkeskolereformen

Det er nyttigt at vide, hvad de gode kolleger i folkeskolen arbejder med, og det er klogt jævnligt at sammenholde egen virksomhed med andre grundskolers tilsvarende – at få repeteret egne mål og midler. Reformens kvaliteter kan meget let inspirere os

I juni 2013 blev politikerne så (omsider) enige om en gennemgribende folkeskolereform. Det vidner om dygtigt politiske arbejde, at det endelige resultat faktisk ikke afviger særlig meget fra reformudspillet op mod julen 2012. Vi har nok allerede glemt det meste, men det kan være meget sjovt at genlæse udspillet.

Brug tid på reformen

Den 4. december 2012 offentliggjorde regering sit reformudspil: "Gør en god skole bedre". Udspillet blev meget vel modtaget. Der var mange billeder i pjecen – og der blev skabt mange. På trods af et kaotisk tilløb gennem en hård konfliktmåned lykkedes det faktisk politikerne at lave en aftale – den nye folkeskolereform. I aftalen er billederne erstattet af en kontant tekst, men billederne – eller i hvert fald konturerne til en ny og anderledes grundskole – har fæstnet sig.

En enkelt og meget væsentlig bemærkning, som var medtaget i decemberudspillet som det sidste afsnit i forslaget, er ikke gentaget i aftalen af 7. juni, 13. Men vi er overbevist om, at den fortsat vil blive efterlevet. Bemærkningen eller kommentaren, der måske for de frie grundskoler var årets allervigtigste, skal citeres i sin fulde udstrækning:

Regeringen vil sikre, at tilskuddene til de frie skoler tilpasses, så skolerne får tilsvarende muligheder for at øge kvaliteten i undervisningen som folkeskolen. Der vil ikke blive stillet krav til, at frie grund- og efterskoler også skal levere en længere sammenhængende skoledag.

Teksten kan kun udlægges på den måde, at de frie grundskoler skal have tilsvarende muligheder for at øge kvaliteten, og uden at staten vil blande sig i hvordan! Sjældent har de frie skoler fået en så håndfast garanti om en fair behandling i forbindelse med en mindre "revolution" af grundskolen.

Brug tid på reformen

En gennemgang af reformen kunne være rimelig, men denne plads levner ikke mulighed for den behandling og omtale, som reformen kan fortjene. Vi har anbefalet og gør det også her, at skolernes bestyrelser finder plads til en mere indgående behandling og gennemgang, for dels er det vel nyttigt at vide, hvad de gode kolleger i folkeskolen arbejder med, dels er det klogt jævnligt ved at sammenholde egen virksomhed med andre grundskolers tilsvarende at få repeteret egne mål og midler – holder de stadigvæk? Endelig er det vores opfattelse, at reformens kvaliteter meget let kan inspirere os – og måske også føre til forandringer og justeringer af egen praksis. Skolerne kan let finde de nødvendige materialer hertil på Undervisningsministeriets og foreningens hjemmeside. På denne plads vil vi nøjes med at tage fat på enkelte områder og desuden forsøge at perspektivere dem i forhold til den frie grundskoles mål og muligheder.

Reformens hovedsigte og indhold – med privatskoleperspektivering

Reformens hovedsigte er at løfte elevernes faglige niveau. Godt 15 % forlader i dag grundskolen uden tilstrækkelige læse- og matematikfærdigheder. Vi udvikler ikke de fagligt svage eller stærke elevers potentiale. Samtidig er det ikke imponerende, hvad vi opnår mht. at bryde den "sociale arv".

Reformen er baseret på tre overordnede indsatsområder, som gensidigt understøtter hinanden:

- A. En længere og varieret skoledag med mere og bedre undervisning og læring
- B. Et kompetenceløft af lærere, pædagoger og skoleledere
- C. Få klare mål og regelforenklinger

En længere og mere varieret skoledag

Der er fornuftigt at hæve undervisningstimetallet, der har været faldende i gennem længere tid³, men det er også rigtigt set, at "mere af det samme" ikke løser problemerne. Det har vi fx set i forhold til den eksplosive stigning af specialundervisningstimer. Derfor vil det – også for en del privatskoler – være af afgørende betydning, at skoledagen sammensættes med mere tid til undervisning via flere fagopdelte timer og understøttende undervisning/læringsaktiviteter og med mere varierede undervisningsformer – herunder også mere praktiske og anvendelsesorienterede. Specifikt skal der gives flere timer i dansk, matematik, natur og teknik og praktiske/musiske fag. Hjemkundskab ændres til madkundskab, og sløjf og håndarbejde er blevet til et nyt fag: "håndværk og design". Desuden styrkes fremmedsprogene ved forskellige foranstaltninger.

Understøttende aktiviteter

Understøttende læringsaktiviteter er et nyt begreb, der behændigt anbringer sig et eller sted mellem undervisning, læring og praksis. Læringsaktiviteter vil kunne forestås af pædagoger, der nu får en langt mere synlig rolle i også de ældste børns skolehverdag. Formålet med aktiviteten – det er ikke "undervisning" – er at udvikle elevernes undervisningsparathed ved at arbejde med deres

³ Siden 2006/07 er antallet af planlagte timer således faldet med 94 timer svarende til, at hver elev mister ca. én måneds undervisning ud af det samlede skoleforløb.

Grethe Andersen,
leder, Vestre Mariendal Skole

"Der er mange fine ting i reformen, som vi allerede har gode erfaringer med. Eksempelvis har vi med succes indført noget, der minder om det nye fag håndværk og design, og så har vores overbygning allerede 34 timers undervisning om ugen med bl.a. frivillig lektiecafe, som børnene er rigtig glade for"

Niels Egelund,
professor ved DPU

"Hvis reformen skal blive en succes, skal det sikres, at den længere undervisningstid ikke bliver "mere af det samme", eller "vi giver os bedre tid", hvilket formentlig var grunden til, at de forsøg med mere tid til dansk, der blev foretaget i slut 1980'erne, ikke gav resultater."

sociale kompetencer, alsidige udvikling, motivation og trivsel. Man fornemmer social- og relationspædagogernes indtog. Ikke bare læring, men aktivitet. Børnene skal være mere fysisk aktive, så de kan holde til en længere dag og være mere undervisningsparate i skolens fag. På alle folkeskolens klassetrin skal motion og bevægelse indgå i et omfang, der i gennemsnit svarer til ca. 45 minutter dagligt.

Lektielesning – den store knast

Lektiehjælp blev den måske største knast i sammenhæng med udspillet om en for især de ældste elever meget lang skoledag, der sagtens kunne matche lærernes ugentlige timetal både før og efter konflikten. Og problemstillingen var tæt på den samme: Skulle både elever og lærere tvinges til at være på skolen til sidst ud på eftermiddagen – og hver dag?! Eller kunne samfundet forlade sig på, at elever og lærere nok frit og uden opsyn i hjemmet kunne forberede sig til morgendagens læring – uden at fri og egen tid blev verftet helt væk, og hviletidsbestemmelser m.m. blev sat over styr. Løsningen blev en sand "Salomon": Det bliver obligatorisk at tilbyde, men frivilligt at deltage. Og så bliver både begrebet "lektie" og "hjælp" sat i en udvidet forståelsesramme, når aktiviteten også indbefatter faglig fordybelse og målrettes både de fagligt stærke elever og de fagligt svage elever.

DP og Kampagnen

Sidste år lancerede DP, sammen med de øvrige skoleforeninger, kampagnen "De frie grundskoler" i de landsdækkende medier. I år fokuseres der på værdier under mottoet: "Ikke to skoler er ens!" Kampagnen udmunder i Åben Skolearrangementerne d. 7. november 2013.

Kirsten Birkving,
skoleleder på Kokkedal Skole

"Det er meget positivt, at man nu udvider undervisningstiden og gør den mere udfordrende. Det er også godt, at man målrettet går efter at løfte niveauet hos både den faglige bund, midte og top."

Pædagoger i skolen/skoleassistenter

Det har for foreningen længe været et ønske, at anvendelsen af pædagogerne – i forbindelse med undervisningen – også kunne være en mulighed for de frie grundskoler. Behovet for en løsning presser nu efter folkeskolereformen yderligere på.

Allerede i forbindelse med årsmødet i 2011 kunne vi fortælle, at vi i forbindelse med OK-11-forhandlingerne søgte at få skabt større klarhed omkring inddragelsen af andre personalekategorier end lærerne ved udførelsen af praktiske og ikke-undervisningsrelaterede opgaver med børnene.

Vi kunne ikke drømme om at anfægte, at undervisningen er lærernes domæne. Vi troede (og tror) på, at gode privatskoler er ensbetydende med stærke lærere med høj integritet og autoritet, men samtidig var og er vi overbeviste om, at inddragelse af en ny personalekategori – vi kaldte dem skoleassistenter – vil give lærerne bedre muligheder for at kunne få mere tid til læreropgaven og at kunne udføre den med højere kvalitet. Vi tror på, at det vil være ensbetydende med en mindre stressende hverdag og en formindsket risiko for psykisk nedslidning mv.

En understøttende funktion

Den nye personalekategori skulle aflaste lærerne, men ikke selvstændigt planlægge og gennemføre undervisning eller selvstændigt forestå tilsyn med eleverne. Skoleassistenterne skulle på tilsvarende vis som i folkeskolen kunne varetage assisterende opgaver for at understøtte lærerfunktionen. Skoleforeningerne udsendte så i november 2011 et notat, som med blåstempling af Moderniserings-

styrelsen og Undervisningsministeriet redegjorde for skoleassistentens mulige arbejdsopgaver. I den skriftlige beretning i 2012 kunne vi så meddele, at skoleassistentensagen var sendt til Faglig Voldgift (LC mod Moderniseringsstyrelsen). Det var forventeligt, og vi afventede nu afgørelsen. Midt i sommerferien – den 9. juli i år – faldt dommen så.

En tabt sag – for de fleste

Vi må konstatere, at vi tabte sagen. Vi anerkender naturligvis voldgiftskendelsen og indretter os efter den. Vi tabte, men det gjorde lærerne faktisk også, vi er sat tilbage, men ikke stoppet i vores bestræbelser på at højne vilkårene for lærernes professionelle arbejde og dermed anseelse: Undervisning. Vi er bekymret for en udvikling, hvor lærerne skulle få eneret på alle funktioner og opgaver i klasserummet. Sat på spidsen reducerer man i et vist omfang læreren til en "service-medarbejder", som kan bruges til både det ene og det andet. Risikoen for a- og b-lærere er også nærliggende.

Vi er blevet mødt med den opfattelse, at vi ansøgte til discountløsninger. Man har sagt, at det var for at spare. Men denne sag har aldrig været en spareøvelse og bliver det i endnu mindre grad med de nye arbejdstidsbestemmelser fra august 2014. Vores ønske har været at give skolerne en større frihed til at organisere arbejdet på en sådan måde, at det var medarbejdere med de "rigtige" kvalifikationer, der løste de hertil svarende opgaver, ligesom det nu eksempelvis ikke kun er lærere, der kan varetage skolebibliotekets funktioner eller it-opgaverne.

Den åbne skole

Ved årets Sorø-møde pegede ledere fra hele undervisningssektoren på, at reformens bud på, at skolerne i højere grad skal åbne sig over for det omgivende samfund, måske var det allervæsentligste. Der skal skabes en større inddragelse af det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv i skolen, ved at kommunerne forpligtes til at sikre et samarbejde. At skolen skal åbne sig mod den omgivende verden i højere grad end i dag er selvindlysende afgørende: Samfundet aftager eleverne, og samfundet/staten betaler.

En skole er også en forretning, og vi har ofte undret os over, hvor stor afstanden var til kunderne, som altså ikke alene er forældre! Vi tror på, at en mere åben skole vil medvirke til at fremme tilegnelsen af en mere praksisorienteret viden samt anspore til innovation, entreprenørskab og kreativitet. De frie grundskoler bør ligeledes i højere grad åbne sig mod samfundet. Åben skole – det er, hvad vi er!

Lempelse af holddannelsesreglerne

Helhedsskoletanken har vel på nogle områder sejret, hvorimod enhedsskoletanken med reformen udfordres. Det gør den bl.a. ved, at faglighed (og den målbare!) styrkes, hvorimod dannelsesopgaven betones lidt mindre.

Op igennem 1900-tallet er folkeskolen ved hver ny folkeskolelovs vedtagelse kommet et skridt nærmere den udelte enhedsskole. I 1975-loven forsvandt deling af realklasser og 8.-10. klasse, dog skulle fagene engelsk, tysk, matematik og fysik deles i grund/udvidet kursus på 8.-10. klassetrin, og med 93-loven ophørte den sidste rest af deling.

Med holddannelsesmulighederne sniger den delte skole sig ind igen. Det fremgår bl.a. af, at den enkelte skole kan beslutte at konvertere den understøttende undervisningstid til fagopdelte undervisningstimer i fagene.

Niveaudeling sniger sig ind

Reglen om, at eleverne skal undervises i deres klasse i den overvejende del af undervisningstiden (50 pct.-reglen), ophæves for 4.-10. klassetrin. Der tilføjes en bestemmelse om, at eleverne på 4.-10. klassetrin i væsentligt omfang skal undervises med udgangspunkt i deres stamklasse. Bestemmelsen om, at eleverne skal undervises med udgangspunkt i deres klasse, er en videreførelse af den gældende regel, men nu med den væsentlige ændring, at der ikke længere opstilles en kvantitativ tidsmæssig afgrænsning til mindst halvdelen af undervisningstiden.

Bestemmelsen ændrer ikke på, at klassereglen skal ses i forhold til den samlede undervisningstid – og ikke fag for fag. Men bestemmelserne er bureaukratiske og skal sikre, at ingen

fristes til at tage skridtet fuld ud. Det hedder således, at konkrete og jævnlige pædagogisk begrundede vurderinger af brugen af holddannelse på baggrund af fagligt niveau skal sikre, at der ikke gives adgang til permanent niveaudeling, og at der løbende tages stilling til brugen af holddannelse.

Samlet set er der tale om en lempelse i forhold til omfanget af holddannelse på 4.-10. klassetrin, og en opstramning i forhold til betingelserne for brugen af holddannelse på 8.-10. klassetrin i forhold til mulighederne for niveaudeling. Men det begreb, der det sidste halve århundrede har forarget de fleste eksperter i branchen – niveaudeling – sniger sig altså ind i teksten. Også den pædagogiske praksis og historie går i ring, mon ikke de yngste lærere og ledere om føje år vil skulle "kursusdele"?

Et kompetenceløft af

lærere, pædagoger og skoleledere

Der skal skabes nye og bedre muligheder for at inddrage pædagoger og øvrigt personale til at støtte og supplere lærerne med andre relevante kvalifikationer i skoledagen. Forskellige medarbejdergrupper kan varetage forskellige opgaver i den længere og varierede skoledag. Læreren har fortsat den generelle undervisningskompetence og kan varetage alle folkeskolens opgaver i relation til både de fagopdelte timer og tiden til understøttende undervisning, men dette kan ske i samarbejde med andre medarbejdergrupper som fx pædagoger eller medarbejdere med andre relevante kompetencer for elevernes faglige udvikling. På alle klassetrin kan pædagoger og medarbejdere med andre relevante kompetencer inddrages i undervisningen i en understøttende rolle.

Simon Calmar Andersen,
Aarhus Universitet

"Jeg synes, der er mange positive, lovende takter i reformen. Bl.a. de klare, enkle mål for, hvad eleverne skal kunne, tror jeg vil have en positiv effekt. Også i korpset med læringskonsulenter, som kan understøtte skolerne, ligger der et godt potentiale."

Klare mål

Tydelige mål for elevernes læring skal bidrage til at øge det faglige niveau for både fagligt stærke og svage elever. Fælles Mål for dansk og matematik bliver nu præciseret og forenklet med henblik på, at de bedre kan anvendes af lærerne i undervisningen, og så det er tydeligt for lærere, pædagoger (nævnes specifikt), ledere, forældre og elever, hvilke færdigheder, kompetencer og metoder eleverne skal tilegne sig. Danmarks Privatskoleforening er enig i denne "klargøring". Alle undersøgelser dokumenterer også klart, at kan du magte "kernefagene", så kan du magte det hele. Enkelhed tiltaler os. Kender du dig selv, og behersker du det fundamentale, kan du måske forstå og beherske det komplekse. Lykkeridderne bliver der ikke plads til.

Klart, enkelt, målbart

Få klare mål og regelforenklinger sammen med få, kvantificerbare nationale operative resultatmål for de tre politiske hovedmål for reformen vil gøre det muligt løbende at følge op på udviklingen. Resultatmålene er klare, enkle og målbare:

- Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.
- Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.

- Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år.
- Elevernes trivsel skal øges.

Folkeskolens afgangsprøver

Grundlæggende færdigheder i dansk og matematik tillægger såvel reformaftalen som DP stor betydning for elevernes muligheder for efterfølgende at gennemføre en ungdomsuddannelse. Det er således også en klar målsætning med reformen, at alle elever forlader skolen med mindst karakteren 2 i dansk og matematik. Det er en fin og nødvendig målsætning. For at styrke fokus på bevægelse og motion samt idrætsfagets status og elevernes faglige udbytte af faget indføres endvidere en afsluttende prøve i idræt. Der lægges også op til en række andre ændringer.

Det næste store reformområde

Folkeskolens afgangsprøver, der nu omdøbes til "9. klasseprøver", skal have øget betydning for optagelse på ungdomsuddannelserne. Det vil bidrage til at skærpe fokus på vigtigheden af at kunne beherske de færdigheder, der er nødvendige for at kunne gennemføre en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse. Erhvervsuddannelserne bliver det næste store reformområde. Der er massive problemer: Et frafald på over 50 %, en gennemførelsesalder på 28 år! Dertil kommer et ansøgningstal

på under 20 % af en ungdomsårgang. Vi har brug for håndværkere. Anderledes forholder det sig med det populære almene gymnasium. "Vi kan ikke alle være akademikere", som Margrethe Vestager udtrykte det.

Der er brug for "The real thing"

Også på de frie grundskoler må vi medtænke ansvaret for alle unge. Der er noget fundamentalt galt med et uddannelsessystem, hvis alt under gymnasieniveau er skod! Folkeskolereformen åbner op for, at også elever med andre talenter end de "gymnasiale" skal medtænkes i skolens tilbud. Det betyder ikke, at der skal slækkes på fagligheden – tværtimod. Har de frie grundskoler en opgave i retning af at lancere en (grund)uddannelse, der i en eller anden forstand svarer til det, vi dengang havde organiseret under betegnelsen "realeksamen"? "The real thing" er det, der sker i kreative og innovative virksomheder, hvor faglighed også betyder "at beherske et håndværk", samtidig med at hovedet bruges mere end nogensinde – og mere end hænderne gennemgående.

Brug prøverne til noget

I skrivende stund overvejes en række krav til, hvordan adgangsbetingelserne kan skærpes/sammensættes til erhvervsuddannelserne især. Det ville være nærliggende at anvende hele prøvesystemet i grundskolen i forbindelse med

Jørgen Søndergaard, direktør for SFI

"For mig er der tre vigtige områder, når vi taler om den overordnede skolepolitik: Mål og ambitioner, skolens rammer og supporten til aktørerne. Og jeg synes, den foreliggende aftale indeholder forbedringer på alle tre områder. Nu siges det tydeligt, at eleverne skal lære mere, den sociale arvs indflydelse begrænses, og der sættes konkrete mål op til at følge med i, om det sker. Skolen får friere rammer og eleverne mere tid til at lære."

nye optagelseskrav – og også til det almene. Brug dog prøverne til noget, og i den forbindelse ville det da være rimeligt i højere grad at lade grundskolerne få den afgørende indflydelse på vurderingen af, hvorvidt en elev er parat og "egnet" til det almene gymnasium. Sådan er det som bekendt ikke i dag, hvilket ikke øger respekten omkring det store prøvecirkus.

Elevinddragelse

Forældrene forsøges i højere grad inddraget som en ressource, der kan bidrage til skolens virke. Tilsvarende søges eleverne i højere grad inddraget i planlægningen og udviklingen af undervisningen og hele skoleudviklingen. Dette vil bl.a. ske i form af et såkaldt elevinddragelsesprojekt. Vi håber, at folkeskolen vil lykkes med begge dele, men må desværre lufte en lille frygt for, at det igen bare er "løse ord og organisationsdiagrammer". Medinddragelsen af både forældre og elever skal være reel. Hvis projektet ender med bare at blive det sædvanlige skænderi om toiletpapirets farve, skulle man måske også på dette felt være lidt mere klare med målene.

Her i efteråret har vi haft nogle gode samtaler med Christine Antorini om elevdemokratiet på de frie grundskoler. Vi mener, at det fungerer glimrende – også uden behov for påbud omkring strukturer og organisering for elevråde-

ne og deres rettigheder mht. deltagelse i skolens overordnede beslutningsorganer. Vi mener, at en skole, hvor eleverne ikke inddrages, ikke er en skole!

Bedre undervisningsmiljø

"Ro i klassen, gode kammeratskaber, en god ledelse af klasserummet og et godt skolemiljø er en forudsætning for, at eleverne har lyst og muligheder for at lære. Med aftalen om et fagligt løft af folkeskolen er vi enige om at udvikle klare og obligatoriske indikatorer for elevernes undervisningsmiljø i et samarbejde med DCUM, så skolerne kan arbejde målrettet med at styrke ro, orden og trivslen i sammenhæng med den faglige udvikling," siger undervisningsminister Christine Antorini.

Med udgangspunkt i Dansk Center for Undervisningsmiljø's termometer udvikles der klare og obligatoriske indikatorer for elevernes undervisningsmiljø. Herudover skal god praksis og eksemplariske forløb kortlægges og indsamles og danne grundlag for udvikling af metoder og redskaber til at højne kvaliteten af undervisningsmiljøet på skolerne. Reformforslaget omtaler flere steder DCUM's positive rolle i forbindelse med at fremme det gode fysiske og psykiske undervisningsmiljø. De frie grundskoler er ved DP's formand repræsenteret i DCUM's bestyrelse, som er sammensat af en række "skolefolk" fra hele skole-

sektoren. Det er særdeles inspirerende i dette regi at arbejde sammen med og lære af lærere, elever, ledere og lærere fra korte og videregående uddannelser og organisationsfolk fra andre dele af den vidtspændende undervisningssektor. Vi vil jo det samme – skabe den bedste skole for børn og unge!

Roser til reformen

Når man betænker, hvor holdningsmættet også folkeskolen er, må både minister og folketingets partier (de fleste af dem i hvert fald) anerkendes for et fint arbejde, som også de professionelle aktører – ledere, lærere og forskere på området – har rost. Det er ikke så almindeligt.

Vidste du, at ...

der er i dag ca. 12.000 elever eller ca. 17 pct. af en årgang i 9. klasse, der ikke opnår karakteren 2 i dansk og matematik, eller som ikke aflægger prøverne i de to fag?

Specialundervisning og inklusion

Målsætningen om en inkluderende skole skal fylde mere både i folkeskolen og hos "de frie". Samtidig er forhandlingerne om en tilskudsordning til specialundervisning i fuld gang. Der arbejdes på en retfærdig løsning

I reformaftalen fremgår det, at det er en grundværdi for folkeskolen, at den skal være indrettet, så der er plads til alle børn i fællesskabet. Folkeskolen har desværre over en årrække udskilt alt for mange elever fra den almindelige undervisning. Antallet af elever, der er henvist til specialundervisning, har været kraftigt stigende, og udgifterne til specialtilbud har været stigende og udgør ifølge den seneste samlede opgørelse ca. 30 pct. af de samlede udgifter til folkeskolen. Samtidig er der ikke dokumentation for, at elever, som udskilles til specialskoler og specialklasser, klarer sig bedre fagligt, end de ville have gjort i den almindelige folkeskole. Det er kendsgerninger, som også har haft og vil få indflydelse på de frie grundskolers forhold.

Inklusionsinitiativer

Vedrørende folkeskolen har regeringen indgået en aftale med KL om, at flere elever skal inkluderes i den almindelige undervisning og har iværksat en række initiativer, der skal understøtte kommunernes omstilling: Ny lovgivning om en inkluderende folkeskole, opfølgning på omstillingen til øget inklusion, etableringen af Nationalt Ressourcecenter for Inklusion og Specialundervisning med videre. Tiltagene skal sikre opbakning og dialog blandt centrale parter til målsætningen om en mere inkluderende folkeskole og bidrage til, at alle børn får mulighed for at blive dygtigere gennem inklusion, ved at den almene undervisning styrkes, og den enkelte får støtte sammen med sine kammerater.

Folkeskolen et skridt foran – måske?

Danmarks Privatskoleforening anerkender behovet for ændringerne på området. Det havde været aldeles uansvarligt at fortsætte ad vejen med mere af det samme – og mindre til os alle sammen!

Ja, i en ideel skoleverden kunne det lyde således: Hvordan går det med undervisningsdifferentieringen i din klasse? Har du fået alle med? Er det muligt, kunne man så spørge? Svaret er enkelt: mange steder, ja, men ikke alle. Mange er bekymrede, og folkeskolelærerne har det dårligt med det!

Håb om en snarlig løsning

Hos os er vi i gang! Vi lever lige nu med en overgangsordning, som i forhold til de fleste skoler har fungeret udmærket. Men for en del skoler, der særdeles professionelt har taget imod forholdsvis mange elever med særlige behov, har tilskudstil-

delingen ikke fungeret. De frie grundskolers foreninger har ved en forhøjelse af puljen lappet på det. Puljen var for lille, men problemerne vidner også om, at overgangen til et nyt system er vanskelig. Lige nu er der tegn på, at de afsluttende forhandlinger om et nyt fordelingssystem kan begynde, og vi vil også i denne sag være ved "the end of the beginning"! Det har været en lang historie. Vi håber, at vi ved årsmødet kan præsentere skolerne for den endelige løsning. Vi må så drøfte, om det alene handler om, at nu er den snak slut – eller om vi sammen med ministeriet og de øvrige foreninger kan præstere en løsning også!

Overenskomsten og lederudfordringen

Overenskomst, lockout, konflikt, skelsættende oplevelser i det forgangne år
Nu skal vi videre!

Vi har ganske uddramatisk fået overenskomsterne på plads med pædagogerne og det teknisk-administrative personale. På lærerområdet gik det ikke helt så let. Bagefter – men det er vel det rene utopi? – kunne man få den tanke, at vi måske selv (ligesom i de gode gamle dage) kunne klare den forhandling – altså at de frie grundskoler på samme måde som med BUPL og 3F fik adgang til at indgå overenskomsten med lærerne.

Vores "danske model"

Overenskomstforhandlingerne, lockout-en og konflikten var for både forældre, ledere og lærere en voldsom oplevelse – ja, selv eleverne fandt ud af, at ufrivillige ferier kan være problematiske! Uddannelsesforskere har ved begyndelsen af det nye skoleår peget på, at for eleverne har konflikten haft en anden mere positiv virkning: Børnene er simpelt hen blevet glattere for skolen! Kan det så udlægges på den måde, at engagementet vokser omvendt proportionalt med skolens åbningstid. Næppe, og så ville det da også se sløjt ud for reformens væsentligste indhold: Mere tid.

Desværre for de frie grundskoler var konflikten koblet sammen med folkeskolereformen, som kun indirekte berører os. Den danske model var presset, og "cat-walken" har været kønnere at beskue, men det altafgørende for os var, at vi fortsat kunne sikre friheden til at sammensætte vores skoletilbud sådan, som vores forældre nu synes, det er bedst. Det var vores model – den danske model, der giver forældrene mulighed for (reelt) at have et frit skolevalg. Det er den danske model, der sikrer forældrene deres grundlovssikrede ret til at benytte sig af en fri grundskole. Og dette var udgangspunktet for vores ageren i den aktuelle konfliktsag.

Store lederudfordringer

Der er blevet talt og skrevet meget om konflikten – og det må være nok. Nu skal vi i gang med at omsætte det lovindgreb, som afsluttede konflikten, til – på hver enkelt skole – konkrete retningslinjer for, hvordan læringsarbejdet med børnene skal udføres og organiseres. Det betyder merarbejde for såvel ledere og bestyrelse. Men måske kan det være en trøst, at den frie grundskole ikke samtidig skal indføre en ganske omfattende ændring af skolens indhold med videre.

Foreningen har holdt en række velbesøgte informationsmøder/workshops før og efter sommerferien, og det er vores håb, at skolerne nu er godt i gang med forberedelserne til de nye vilkår, der som bekendt gælder fra den 1. august 2014. Ledelsesudfordringerne er vel aldrig set større. Derfor vil vi i det følgende forsøge at sætte privatskoleledernes udfordringer ind i sammenhæng med større eller mindre forandringsprojekter på skoler – nogle mere nødvendige end andre – og med de nye regler. For de frie grundskoler er målet som altid at skabe den bedste skole for børn. Det væsentligste vil for DP være, at flg. aksiomer (kald dem bare ledelsesudfordringer) på den enkelte skole (i det lille fællesskab) virkelig er fundamentale:

1 En god skole for dem, hvis skole det er

En god skole er en skole, der er god for dem, hvis skole det er! Det betyder, at der er mange bud på en god skole og den gode praksis. Vi må forudsætte, at alle, der har med børn at gøre, virkelig er opsatte på at levere det bedste og at flytte børnene mest muligt – fagligt og dannelsesmæssigt. Lederen må lytte efter ... hos børn og forældre, i lærergruppen, i tiden, hos stat og minister. De nye arbejdstidsregler giver ikke lettere

arbejdsvilkår for lederne, men nok bedre muligheder for at finde nye svar på skolens udfordringer. Flere har peget på, at lederne nu har fået bedre adgang til at sammensætte skolens tilbud således, at alle i skolen medinddrages.

2 Hvad skaber værdi?

Andreas Rasch-Christensen peger på behovet for enkle og tydelige(-re) mål i skolen. Det har DP altid sagt. Det er nødvendigt i en kompleks verden. Det er ledelsens (måske) vanskeligste udfordring at finde balancen mellem en tydelig markering af forventningerne (til og fra forældre, børn og lærere!) og samtidig fremme samarbejdet mellem medarbejderne (og ledelsen) således, at "medarbejderne skal kunne lede sig selv i forhold til, hvordan, hvad og **hvorfor** de skal gøre deres arbejde for at skabe mest mulig værdi" (Anders Råstrup Kristensen og Michael Pedersen i "Strategisk selvledelse" (p. 11)). Det bliver så afgørende, at alle på skolen har nogenlunde den samme opfattelse af, hvad der skaber værdi!

"Der er ingen grund til at skynde sig, hvis man ikke ved, hvor man skal hen."

Peter Plys

3 Slut med regnearksledelse

I sammenhæng med de foregående punkter – og i en fri grundskolesammenhæng ubetinget den væsentligste udfordring: Hvad er det for værdier, der skal præge undervisningen og barnet, som den uomgængelige forudsætning for at kunne klare sig i en verden med flere og flere muligheder, men også vanskeligere og vanskeligere betingelser for at kunne nå eller få dem. Mindre fokus på hvad, og mere fokus på **hvorfor!** Mere fokus på menneskets potentialer end regnearkets!

Claus Hjortdal, næstformand i Skole- lederforeningen siger om udfordringerne, der også svarer godt til de frie grundskolers:

Fra undervisning til læring

Der er behov for, at vi ser med alvor på Hatties forskning og ser på resultaterne af vores indsats. Vi skal i skolen i langt højere grad tage fat i evaluering og kvalitetsudvikling. Det skal ske på elevniveau, på klasseniveau og på skoleniveau.

Fra alene til sammen

For at opnå de nødvendige resultater skal vi yderligere udbygge samarbejdskulturen i skolen. Vi skal styrke teamsamarbejdet på klasseniveau og blandt medarbejdergrupperne på tværs. Vi skal som skoler være langt bedre til at erfaringsudveksle.

Fra 0-18

Vi SKAL være bedre til at bryde den negative sociale arv. En af de store ledelsesudfordringer bliver at holde tungen lige i munden og huske på, at alle elever ønsker at være en del af et forpligtende fællesskab, hvor den enkelte føler sig værdsat og ønsket. Den store kommunale ledelsesopgave bliver at skabe sammenhæng i 0-18-årsområdet. At få skabt de gode overgange, at skabe fælles forståelse og børnesyn, samt sikre den rigtige vejledning ind i ungdomsuddannelserne.

En populær anvisning lige nu er:

**STOP I-TAL-SÆTTELSEN og
START I-TALESÆTTELSEN:
HVAD VIL VI MED VORES SKOLE?**

Måske kunne det udtrykkes lidt mere enkelt og uden omsvøb: Grundskolen er i bevægelse, (måske) er vi i gang med en "kulturrevolution", men både før og efter folkeskolereformen og konflikten, i folkeskolen og på de frie skoler gælder det (og vil altid gælde, hvis vi skal gøre vores børn lidt klogere, end vi selv er, tror vi er eller agerer): Lederne skal lytte, inddrage og turde – før og efter alting!

Ingen genvejstaster

Vi påstår frimodigt, at værdierne og dannelsesprojektet betyder mere for de frie grundskoler. Også derfor er det så vigtigt at involvere bestyrelsen/forældrene. Det vil folkeskolen også gerne, men vi kan – bl.a. fordi vi skal! Desuden kan det være meget godt for lederen at have bestyrelsen med sig, når forandringerne skal indføres. Som 200 års jubilæet Søren Kierkegaard formulerer det: "Alle vil udvikling – ingen vil forandring." Lederen skal skabe fortællingen, sætte ord på mål og værdier. Lederen skal

som den store rorfører og kulturskaber oversætte mål i daglig handling. Lederen skal gribe til de systematiske ledelsesværktøjer, der støtter lærerne, sørger for opfølgning (hvad fik eleverne/du ud af det?), skaber dialog, dialog og dialog, og som understøtter god praksis og spændende initiativer. Det er en langsigtet transformationsproces, der er ingen genvejstaster her. Måske skulle man finde Fullan frem igen!

Michael Fullan: "Leading in a culture of change". Forandring er kulturforandring! At være "ude af balance" er læringsmoment. Forandring afficerer organisationens medlemmer voldsomt. I DP ved vi godt, at det er en stor opgave at motivere lærerne for de store forandringer i arbejdets organisering og (måske) også i indholdet. Det er vanskeligt at arbejde med de tunge værdikonflikter. Og temmelig sikkert finder man ikke den rigtige løsning med det samme. I forlængelse af dialogen kommer der måske også andre løsninger frem, og lederen skal aldrig være bange for at indrømme evt. fejl. Alle på skolen er kastet ud på en ny, spændende og ukendt vej, lad os prøve, det er jo det, man lærer af, korrigér, justér!

Det har jeg aldrig prøvet før, så det tror jeg godt, jeg kan klare!

Pippi Langstrømpe

Det tror jeg godt, jeg kan klare!

Vi ved godt, hvor de største udfordringer vil komme. Men vi ser også, at flere og flere lærere, som fx gymnasielæreren Michael Balle Jensen⁴, lige giver lidt plads for refleksionen. Han glæder sig ligefrem til at arbejde efter den nye overenskomst: "Reelt havde vi masser af timetælleri. En ting var selve undervisningen. Noget andet var åbent hus, studieture, kollegasupervision, udviklingsarbejde, informationsaktivitet, elevsamtaler, efteruddannelse og alskens andre ting. Vi samlede til hobe (...). Overenskomsten er ikke just startskud-det til forhøjelse af undervisningstak-sametrene, tværtimod. Men det er ikke så forskelligt fra, hvad andre danskere har oplevet de senere år: (...) Så ledelserne er efterladt med to veje. (...) Den første vej går tilbage til arbejdspladser som i den tidlige industrialisering. Det er en vej med tilstedeværelsespligt og præcis registrering af samtlige arbejdsopgaver.

Det er en vej, hvor ledelsen kigger på de ansatte som løsarbejdere, der kan sættes til forhåndenværende arbejde. Som en af mine venner, der er rektor for et alment gymnasium, skrev til mig i spøg: "Jeg har netop installeret det gamle stempelur fra Lindøværftet". Forberedelsestiden og lektionstimetallet bliver den største knast. Men vi skal tænke anderledes. En ny måde at tænke organiseringen på kunne være lærings-rumsbetragtningen, hvor man fx opgør "arbejdspresset" i forhold til hvilken læringsrum læreren opererer i:

Det kan være i:

- 1 Instruktionsrummet
- 2 Det undersøgende og eksperimenterende rum eller
- 3 Øverummet, hvor det første rum kræver mest, det sidste mindst tid til for- og efterbehandling.

Den anden vej fastholder så, at skolerne er moderne vidensarbejdspladser. Det er en vej, hvor ledelserne har indset, at man kommer længst med tillid. Gjort rigtigt kan vi vokse gennem ledelse. Det kræver blot en tillid, der går begge veje".

En anden lærer udtaler følgende positive forventning: "Nu får vi for alvor mulighed for at gå fra undervisning til læring, vi får mere tid sammen med kolleger og børn, og ledelsen er (bør være) tættere på. Vi får den ønskede dialog om læring og resultater".

Vær ikke for konkretofile!

Det er måske den sværeste ledelses-udfordring nogensinde, og vi kan da godt sætte os ind i, at ikke alle kan modstå presset. Det har vi eksempelvis set på gymnasieområdet, som er begyndt med de nye ordninger i år. Mindst 12 gymnasier har valgt at indgå – populært sagt – gamle aftaler. Det har såvel ministerium som moder-niseringsstyrelse reageret skarpt imod. Herfra skal det kort og godt lyde: Lad nu være med at være for "KONKRETOFILE".

Eksempler på høringer DP har deltaget i over det seneste år

Lempelse af reglerne om depositum ved anmeldelse af frie grundskoler

DP er enig i, at det er en rimelig ordning, at depositum for oprettelse af en ny fri grundskole kan lægges i et depot i eksempelvis 2 eller 3 år, således at forældrene/initiativgruppen ikke skal indbetale et nyt depositum, såfremt det lykkes at få den frie grundskole etableret et af de følgende år.

Ændring af bekendtgørelse om tilskud m.v.

DP er enig i, det er fint, at hjælpemidlerne (specialpædagogisk støtte) herefter vil kunne følge eleverne mellem uddannelsesinstitutionerne indenfor statens tilskudsområde.

Ændring af frikommuneloven

DP konstaterer mange gode forslag/initiativer, som også de frie skoler (burde) kunne benytte sig af – herunder også muligheden for at varetage opgaver som privatinstitution eller privat dagpasning efter bestemmelserne herom i lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven). I dag kan en fri grundskole for børn, der er fyldt mindst 2 år og 6 måneder, for tiden, indtil de begynder i børnehaveklasse, varetage sådanne opgaver. Vi så gerne denne mulighed udvidet til også at gælde for vuggestueområdet, hvilket kunne ske ved i Friskoleloven at ændre ovennævnte bestemmelse fra "mindst 2 år og 6 måneder" til "mindst 6 måneder". Det er i det hele taget afgørende for de frie skoler, at eksempelvis øgede frihedsgrader på det kommunale område ikke direkte eller indirekte medfører indskrænkninger af de tilsvarende på vort område. Det burde altid forholde sig omvendt.

⁴ Michael Balle Jensen i Politikens kronik den 12.08.13

Ny Nordisk Skole

De private skoler vil og skal være en del af løsningen på de store de aktuelle udfordringer, og det kan vi bl.a. gøre ved at gå ind i partnerskaber med lokale folkeskoler og andre institutioner.

Ny Nordisk Skole er et andet af Christine Antorinis projekter. Målsætningen, der blev præsenteret ved Sorø-mødet i 2012, er helt som tilsigtet i overensstemmelse med det, der skulle blive overskrifterne for skolereformen:

- Udfordre alle børn og unge, så de bliver så dygtige, de kan.
- Mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
- Styrke tilliden til dagtilbud og uddannelser med respekt for professionel viden og praksis.

"Vi kan løfte fagligheden meget mere, end vi tror, ved at genskabe den begejstring og tro på os selv, på praktikerne og på de nordiske styrker, som vi tidligere har haft"

Christine Antorini

Ny Nordisk Skole skulle være reformens "avantgarde" – og blev det!

Begejstringen blev lidt blodfattig under konflikten, men der er ingen tvivl om, at Ny Nordisk Skole alligevel kom til at spille en rolle – og fortsat gerne må gøre det. De private skolars deltagelse i første runde var ikke imponerende. Det kan vi gøre bedre! Og i bestyrelsen håber vi, at flere skoler vil tilmelde sig ved ansøgningsrunde to primo oktober 2013. Vi skal byde ind alle steder, hvor en nærmest "gratis" begejstring kan flytte mere end mange penge.

Vi skal være synlige

Vi ser nemlig stadigvæk store muligheder i projektet. De private skoler vil og skal være en del af løsningen på de store, aktuelle udfordringer, og det kan vi bl.a. gøre ved at gå ind i partnerskaber med lokale folkeskoler og andre institutioner. Vi skal blande os, vi skal deltage, vi skal være synlige i de byer

og kvarterer, hvor vi er. Isolationismen dur heller ikke på lokalt skoleplan. Vi skal byde på løsninger mht. den såkaldt negative sociale arv.

Mange børn og unge fra uddannelsesfremmede hjem – og særligt drengene – forlader folkeskolen uden tilstrækkelige kundskaber til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Og der er for lav gennemførelse og for højt frafald i ungdomsuddannelserne. Privatskolerne har dokumenteret store faglige resultater – og vi kan blive endnu bedre. Vi vil også gerne give håndslag på, at vi i vores praksis fortsat vil gøre alt for at mindske den sociale baggrunds betydning i forhold til de faglige resultater.

De siger, vi er asociale ...

Det blev "dem-og-os"-debatten én gang til. Den type debatter, der nærmest nedbryder fællesskabet – i stedet for at bruge dialogen som en af de stærkeste kræfter, vi har, når noget eller nogen skal flyttes!

Debatten (især i København) om forholdet mellem de frie grundskoler og folkeskolen samt om, hvor meget de og vi løftede "det sociale ansvar", var ikke frugtbar, og den medvirkede næppe til, at nogen børn overhovedet blev løftet – hverken her eller der. Den spillede på, at nogen og noget blev forfordelt, den spillede på brødnid og m.m., og på at forældre, der tog sagen i egen hånd og eventuelt flyttede til den private grundskole, ikke skulle have det godt med det. Det blev en debat, hvor nogen var ganske tæt på forslag om at straffe de frie skoler ved at tage endnu et par procenter af tilskuddet eller indføre tvangsindskrivinger eller mål for en autoriseret og standardiseret elevsammensætning på den frie skole.

Vi skal starte med dialogen

Det blev "dem-og-os"-debatten én gang til. Den type debatter, der nærmest nedbryder fællesskabet – i stedet for at bruge dialogen som en af de stærkeste kræfter, vi har, når noget eller nogen skal flyttes! Derfor sagde vi ved sidste årsmøde i 2012, at "uanset at kritikken for det meste er uberettiget, vil foreningen alligevel anbefale, at privatskolerne i alle landets kommuner tager initiativ til en bedre dialog med kommunerne – altså der, hvor det halter.

Vi skal starte med dialogen, det er god demokratisk pædagogik. Og folkeskolens aktører har faktisk ud fra måske andre forudsætninger og holdninger et ønske om – præcist som vi – at give vores børn det bedste skoleliv.

Hvordan kan vi så hjælpe hinanden – herunder folkeskolen i København? Ved at vise kollegerne respekt og ved lokalt at indgå samarbejdsaftaler. Der er mange muligheder, men fasthold forskelligheden! Foreningen hjælper gerne

med til lokalt at skabe initiativer for en forbedret dialog".

På den baggrund er det løfterigt for det fremtidige samarbejde, at der nu i forlængelse af en række møder med forskellige repræsentanter for folkeskolen i København er fundet frem til nogle særdeles fine samarbejdsflader mellem folkeskoler og de frie skoler i København. Vi vil således informere de københavnske frie grundskoler mere indgående om indholdet af en aftale, som her over sommeren er indgået mellem Børne- og Ungdomsforvaltningen i København, Danmarks Privatskoleforening og Dansk Friskoleforening.

Samarbejde på tværs af sektorerne

Aftalen indebærer bl.a., at Børne- og Ungdomsforvaltningen har tilbudt de frie grundskoler i København at få del i den eksakte viden, man gennem sprogvurderinger i børnehaverne har skaffet sig om den sproglige udvikling hos op mod 20 % af skolestarterne hvert år. Desuden har Børne- og Ungdomsforvaltningen tilbudt at være medvirkende til, at børnehaveklasseledere og indskolingslærere fra de relevante private skoler kan blive "klædt på" til at arbejde med sprog og sprogstimulering for skolestartere på lige fod med deres kolleger i folkeskolerne. Derudover vil forvaltningen i samarbejde med de frie grundskoler arbejde for at lette overgangen for eleverne ved skoleskift mellem private skoler og folkeskolerne i København. Parterne er enige om ønsket i større "synlighed" omkring det samlede skoletilbud i København på tværs af sektorer. Synligheden skal ikke mindst understøtte det lokale samarbejde. Endelig vil repræsentanter fra Børne- og Ungdomsforvaltningen og de private skolars organisationer i løbet af efteråret 2013 afholde et fællesmøde med de frie grundskolers ledelser. Det er vort håb, at

det måske kan blive en årligt tilbagevendende begivenhed, og at dette særdeles konkrete samarbejde mellem folkeskolen og de frie grundskoler kan blive indledningen til langt stærkere samarbejde til børnenes bedste!

Samarbejdet med kommunerne om "de udsatte"

Foreningen har været repræsenteret i et ministerielt udvalg, der her i efteråret har udsendt en lille informativ vejledning om vigtigheden af, at de frie skoler samarbejder med kommunen om børne- og ungesager – herunder nærmere om skolernes ansvar i forhold til børn, der på den ene eller anden måde er truet. I forbindelse med vejledningen har der været afholdt et par konferencer, som ministeren har inviteret til og deltaget i. Dette vidner om ministerens store opmærksomhed på både de udsatte børns vilkår m.v. og på de frie skolars ansvar i den forbindelse. Når børn er udsat for overgreb og misrøgt mv., har alle grundskoler – herunder de frie – et særdeles stort ansvar ift. at sikre også "de mindre heldige" ordentlige forhold i opvæksten. Det skylder vi dem, og vi kan kun hjælpe dem ved et tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem alle instanser – herunder i de kommunale. Børn på frie grundskoler er ikke kun forældrenes og skolens. Det er fællesskabets – samfundets – forpligtelse sammen med børn og forældre at skabe de bedste tænkelige rammer for alle børns barndom og opvækst.

Værdierne: Holdningen, retningen, vinklingen, troen, håbet og kærligheden ...

En tak skal her gives fra foreningen til alle foreningens skoler. Vi ved godt, at det er jer, der har den sværeste opgave. Men også jer, der er tættest på det, det hele handler om. Fra bestyrelsen til jer alle, tak for det gode samarbejde. Det giver os så meget.

Og tak til de øvrige foreninger og samarbejdsorganisationer, der knokler og kæmper for at sikre de frie skoler rimelige vilkår.

Tak til politikere, der godt gider at høre på os, tak til Ministeren og hendes dygtige medarbejdere, der – er vi overbeviste om – vil os og vil os det godt! Tak skal I have!

Fra bestyrelsen også en tak for den fine og utrættelige indsats, som Sekretariats leder og medarbejdere uafbrudt leverer. Det hele bliver lidt lettere på den måde.

Vi har gode forhåbninger til fremtiden. Vi er et gode for samfundet (og en god forretning for det). Vi vil bevare ordentlige vilkår for selvstændige, alternative og frie grundskoler (ved siden af en god og velfungerende folkeskole). Også i uddannelsesmæssig sammenhæng er diversiteten nærmest en forudsætning for udvikling. Vi har ikke specifikke pædagogiske visioner. Vi tror på diversitet og klarhed i budskabet, men det er ikke Privatskoleforeningens opgave eller mission

at definere, beskrive eller autorisere det pædagogiske budskab eller indholdet. Det skal skolerne og forældrene gøre!

Vi fortsætter kampen for det nødvendige frirum. Det bliver – også i det kommende år – opgaven for os alle at få pædagogikken og politikken tilbage til skolerne, tilbage til forældre, lærere og elever.

Og husk, at kvaliteten i undervisningen og visionerne altid betyder mere for flertallet af forældrene end det ideologiske udgangspunkt. Værdierne – holdningen, retningen, vinklingen, troen, håbet, kærligheden ... skaber rammen!

Ps:

Der var intet om tilskud og koblingsprocent i beretningen. Men det manglende tilskud er fortsat et kæmpeproblem. Vi leverer varen og ønsker en fair kobling – også tilskudsmæssigt – til det samfund, vi er en del af!

Vi mener, vi på alle tænkelige måder har forsøgt at gøre opmærksom på dette store problem.

**Kan I ikke høre os,
Folketing?**

Elevtal

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Børnehaveklasse	3.312	3.307	3.369	3.449	3.557	3.605	3.624	3.894	3.897	4.014	4.345
1. til 9. klasse	32.789	33.166	34.936	35.397	36.866	36.797	38.382	39.125	41.090	41.514	44.119
10. klasse	2.272	2.334	2.590	2.643	2.250	2.437	2.310	2.464	2.563	2.414	2.682
Samlet elevtal	38.373	38.807	40.895	41.489	42.673	42.839	44.316	45.483	47.550	47.942	51.146

Oplysningerne er baseret på skolernes forventede elevtal pr. 5. september.

Øvrige elevtalsoplysninger

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antal elever tidlig SFO	-	507	797	790	1.275	1.408	2.488
Antal elever i SFO, bh. kl. til og med 3. klasse	11.354	11.903	12.736	12.974	13.958	14.629	15.551
Antal elever i SFO, 4. klasse	726	770	938	1.020	1.141	1.196	1.250
Antal børnehavebørn tilknyttet skolen	85	128	161	189	297	399	474
Antal kostelever	342	348	315	278	254	239	210
Antal elever international skole/afdeling						1.178	1.314

Skolepenge og SFO-betaling

Gennemsnitlig årlig betaling

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Skolepenge	11.456	11.994	12.407	13.561	14.196	14.381
Skolepenge, international skole/afdeling						26.684
SFO-betaling	10.751	10.869	11.643	11.706	12.029	13.113
Børnehavebetaling	-	24.256	25.766	24.587	21.690	26.093

Fra 2013 er skolepengene opdelt på danske og internationale skoler/afdelinger.

Antal ansatte personer ved DP-skoler under læreroverenskomsten og antal årsværk fordelt efter stilling

	2011		2012		2013	
	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk
Intervallønnede	310	307	312	308	324	321
Lærere	3.481	3.178	3.478	3.193	3.729	3.427
Børnehaveklasseledere	188	163	191	164	207	176
Antal i alt	3.979	3.647	3.981	3.665	4.260	3.924

Opgjort pr. 30. april, dog pr. marts i 2013

Fakta om øvrige ansatte

	2011		2012		2013	
	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk
SFO-ansatte	947	696	1.009	731	1.069	766
Børnehaveansatte	62	51	73	60	87	74
Administrativt ansatte	320	267	332	269	319	265
Antal pedeller/tekniske serviceassistenter	274	239	301	259	296	256
Rengøringsmedarbejdere	333	239	309	214	310	218
Køkkenmedarbejdere	79	61	80	60	80	64
Chauffører	7	3	7	4	6	3
Øvrige ansatte	112	35	133	51	75	51
Antal øvrige ansatte i alt	2.133	1.592	2.244	1.648	2.242	1.697

Årsløn pr. fuldt årsværk Inkl. tillæg, ekskl. pension. (pr. 30. marts 2013).

	Skolestørrelse		
	0-250 elever	251-451 elever	451 elever og flere
Skoleledere på frie grundskoler	484.559	564.002	618.315
Skoleledere på DP-skoler	535.555	602.645	618.748
Viceskoleledere på frie grundskoler	452.474	497.865	542.389
Viceskoleledere på DP-skoler	474.687	514.746	540.478
Afdelingsledere på frie grundskoler	445.276	447.136	480.060
Afdelingsledere på DP-skoler	457.136	456.482	481.993
Lærere på basisløn på frie grundskoler	373.318	388.037	392.449
Lærere på basisløn på DP-skoler	382.279	392.321	391.942
Bh.kl.ledere på basisløn på frie grundskoler	349.378	355.485	358.062
Bh.kl.ledere på basisløn på DP-skoler	359.626	358.880	356.447

Regnskabsanalyse 2012

Resultatopgørelse pr. årselev fordelt på skolestørrelse

	Antal årselever			
	150-250	250-350	350-450	450+
Antal skoler i kategori	103	24	18	30
Elevtal	20.451	7.019	7.517	17.789
SFO-elevtal	6.518	2.034	2.560	4.967
Indtægter				
Statstilskud	43.352	42.013	40.729	40.890
Specialundervisning og øvrige SU-tilskud	2.381	2.827	651	1.323
Skolepenge, netto	11.944	11.886	13.323	13.160
Øvrige tilskud til skolen, herunder SFO-betaling mv.	6.850	7.445	8.104	7.252
Andre indtægter	1.397	1.312	422	1.232
Indtægter i alt	65.925	65.483	63.230	63.858
Omkostninger				
Omkostninger vedr. undervisning				
Lønoms-kostninger, undervisning	37.301	37.663	35.371	35.639
Lønoms-kostninger, SFO og vippeordning	4.825	5.019	5.847	5.357
Øvrige undervisningsomkostninger	5.618	5.570	4.977	5.588
Øvrige omkostninger vedr. SFO og vippeordning	335	338	446	333
Omkostninger vedr. undervisning i alt	48.079	48.589	46.640	46.917
Omkostninger vedr. ejendomsdrift				
Lønoms-kostninger, ejendomsdrift	2.676	2.914	2.623	2.937
Øvrige ejendomsomkostninger	7.015	5.816	6.359	6.300
Omkostninger vedr. ejendomsdrift i alt	9.691	8.730	8.982	9.237
Kostafdelingsomkostninger	-34	-146	-195	-124
Omkostninger vedr. administration				
Lønoms-kostninger, administration	2.119	1.863	1.840	1.849
Øvrige administrationsomkostninger	2.752	2.550	2.257	2.475
Omkostninger vedr. administration i alt	4.871	4.413	4.097	4.324
Driftsomkostninger i alt, grundskole	62.607	61.586	59.524	60.354
Driftsresultat i alt, grundskole	3.318	3.897	3.706	3.504
Finansielle poster				
Indtægter	117	125	159	126
Omkostninger	1.638	2.155	1.167	1.420
Finansielle poster i alt	-1.521	-2.030	-1.008	-1.294
Børnehave, netto	-	-	-	-
Ekstraordinære poster i alt	1	-	-15	17
Årets resultat	1.798	1.868	2.683	2.227

Danmarks Privatskoleforenings resultatopgørelse 2012

	2012	Budget 2012 (t. kr. ej revideret)	2011
Kontingenter	7.273.687	6.990	6.988.703
Administrationshonorarer	111.000	110	182.000
Andre indtægter	9.855	15	-
Indtægter i alt	7.394.542	7.115	7.170.703
Bestyrelsesmøder	373.304	290	278.981
Andre udvalgsmøder	240.385	200	205.873
Årsmøde	243.073	150	210.993
Bestyrelsesudgifter samt årsmøde	856.762	640	695.847
Lønninger m.v.	4.237.505	4.300	4.214.159
Planlægning, instruktion og administration	-600.000	-600	-600.000
Lokaleomkostninger	579.206	600	550.485
Inventar og it	221.198	300	313.685
Informationsvirksomhed	1.144.926	150	341.658
Analyser og projekter	22.248	300	65.343
Møde- og rejseomk. ifm. interessevaretagelse	224.933	200	155.199
Andre administrationsomkostninger	603.162	715	652.627
Sekretariatet	6.433.178	5.965	5.693.156
DP-kurser, bestyrelsesmedlemmer	94.724	50	68.427
Andel af DP-FSL kursusvirksomhed	-69.524	0	-33.793
Kurser	25.200	50	34.634
Bistand til skoler og forligsnævn	125.817	150	128.786
Advokat	158.000	150	90.000
Bistand til skoler	283.817	300	218.786
Udgifter	7.598.957	6.955	6.642.423
Ekstraordinære poster	-30.497	0	516
Renteindtægter og kursregulering	254.854	180	261.768
Årets resultat før skat	19.942	340	790.564
Beregnet skat	-19.729	0	-25.000
Årets resultat efter skat	213	340	765.564

Danmarks Privatskoleforenings balance 2012

	2012	2011
Aktiver:		
Kapitalindestående		
Fælles kursusvirksomhed	812.295	742.771
Anlægsaktiver i alt	812.295	742.771
Omsætningsaktiver		
Forudbetalinger	65.942	82.888
Tilgodehavender	503.379	437.742
Værdipapirer	3.556.207	3.425.169
Likvide beholdninger	4.695.472	5.192.694
Omsætningsaktiver i alt	8.821.000	9.138.493
Aktiver i alt	9.633.295	9.881.264
Passiver		
Saldo primo	6.221.023	5.455.459
Årets resultat	213	765.564
Egenkapital	6.221.236	6.221.023
Gældsforpligtelser		
Beregnet skyldig skat	29.900	25.000
Kursusbevilling	0	0
Vikarportionsmidler	2.370.523	2.313.701
Lederpulje	0	1.331
Skyldig A-skat mv.	35.685	37.337
Feriepengeforpligtelse	528.643	492.438
Skyldige omkostninger	305.775	652.964
Deposita vedrørende lejemål	141.533	137.470
Gældsforpligtelser i alt	3.412.059	3.660.241
Passiver i alt	9.633.295	9.881.264

Danmarks Privatskoleforening, budget 2014

(t. kr.)

	2014	2013 (ej revideret)	Årsregnskab 2012
Kontingenter	8.060	7.300	7.274
Administrationshonorar	115	115	111
Andre indtægter	15	15	10
Indtægter i alt	8.190	7.430	7.395
Bestyrelsesmøder	310	300	373
Andre udvalgsmøder	260	250	240
Årsmøde	200	200	243
Bestyrelsesudgifter samt årsmøde i alt	770	750	857
Lønninger mv.	4.750	4.730	4.238
Planlægning, instruktion og administration	-600	-600	-600
Lokaleomkostninger	640	625	579
Inventar og it	300	310	221
Informationsvirksomhed	350	180	1.145
Analyser og projekter	700	300	22
Møde- og rejseomk. ifm. interessevaretagelse	200	200	225
Andre administrationsomkostninger	780	725	603
Sekretariatet i alt	7.120	6.470	6.433
Kursusplanlægning af DP-kurser	-	-	-
DP-kurser	100	100	95
Andel af DP-FSL kursusvirksomhed	-	-	-70
Kurser i alt	100	100	25
Bistand til skoler, forligsnævn	150	150	126
Advokat	150	150	158
Bistand til skoler i alt	300	300	284
Udgifter i alt	8.290	7.620	7.599
Resultat før finansielle poster m.fl.	-100	-190	-204
Ekstraordinære omkostninger			-30
Renteindtægter og kursregulering	200	200	255
Beregnet skat			-20
Årets resultat	100	10	0

Budgettet for 2013 omfatter tillige de forventede tildelinger og den budgetterede anvendelse af de tre kursuspuljer, som der er redegjort for på næste side.

Danmarks Privatskoleforening, budget 2014

Bestyrelsens forslag til kontingent 2014

Almindeligt medlemsskab:

Grundbeløb pr. skole	kr. 9.750	(uændret)
Pr. elev til med 500 elever	kr. 141	(+ 10 kr.)
Pr. elev over 500 elever	kr. 85	(uændret)

Særlige medlemmer (enkeltpersoner med interesse i foreningen): kr. 2.500

Kursuspuljer budget (t. kr.)

Vikarportionsmidler

	2014	2013	Årsregnskab 2012
		(rev.)*	
Saldo primo	1.836	2.371	2.314
Tilgang	1.700	1.690	1.783
Nettoomkostninger kurser	-300	-300	-269
Lederudd. og udd. ledere	-500	-500	-640
Netværk	-150	-150	-158
Mentorvirksomhed	-100	-100	-
Inklusion	-300	-300	-
Pædagogisk udviklingsarbejde	-50	-50	-15
Studierejser	-60	-60	33
Ekstern kursusplanlægning	-115	-115	-53
Kursusplanlægning PU og DP/FSL kursusudvalg	-50	-50	-25
Instruktion og kursusrådgivning	-506	-506	-506
Administration	-94	-94	-94
Saldo ultimo	1.311	1.836	2.371

Kursusbevillinger

	2014	2013	Årsregnskab 2012
		(rev.)*	
Saldo primo	0	0	0
Tilgang	430	418	404
Overført DP/FSL	-188	-184	-179
Nettoomkostninger kurser	-242	-234	-225
Saldo ultimo	0	0	0

*Revideret på baggrund af kendt ultimoosaldo for 2012.

DP/FSL 's Kursusvirksomheds resultatopgørelse for 2012

	2012	Budget 2012	2011
		(ej revideret)	
Faglige kurser			
Indbetalt af kursister	1.986.775		2.449.075
Opholdsomkostninger	-1.265.517		-1.688.052
Instruktøromkostninger	-458.638		-621.172
Kursuspl., diæter og kørsel m.m.	-16.654		-18.314
Undervisningsmaterialer	-20.875	-1.761.684	-25.240
Resultat af faglige kurser	225.091	12.000	96297
Tilskud fra Undervisningsministeriet	369.002	365.000	358.604
Resultat før generelle omkostninger	594.093	377.000	454.901
Vederlag inkl. ATP mv.	250.151	272.000	260.951
Regulering, feriepengeforpligtelse	-1.696	4.000	-894
Lønsumsafgift	13.243	14.500	13.861
Kontoromkostninger, kursusplanlægger	4.205	10.000	5.331
Sekretariatet	75.000	75.000	75.000
Kontoromkostninger, adm.	5.821	15.000	12.133
Fællesudvalgsmøder	5.666	2.500	2.487
Hjemmeside	73.063	55.000	
Programmer	-	2.500	-
Instruktørmøder	-	3.500	3.508
Revision og regnskabsmæssig assistance	25.750	15.000	17.750
Diverse	7.957	30.000	9.167
Generelle omkostninger	459.160	499.000	399.294
Resultat før renter	134.933	-122.000	55.607
Renteindtægter	4115	11.000	11.979
Årets resultat	139.048	-111.000	67.586

DP/FSL 's Kursusvirksomheds balance 2012

	2012		2011
Aktiver			
Indestående, bank		1.779.512	1.695.620
ErhvervsGiro		28.997	45.422
Tilgodehavende		7.200	3.301
Aktiver i alt		1.815.709	1.744.343
Passiver			
FSL			
Saldo primo	742.771		708.978
Andel af årets resultat	69.524	812.295	33.793
Danmarks Privatskoleforening			
Saldo primo	742.771		708.978
Andel af årets resultat	69.524	812.295	33.793
Egenkapital		1.624.590	1.485.542
Gældsforpligtelser			
Skyldig A-skat og AM-bidrag		16.699	23.567
Skyldig ATP		270	270
Skyldigt revisionshonorar		20.000	13.000
Forudbetalt kursusafgift		0	52.100
Diverse kreditorer		121.625	135.643
Feriepengeforpligtigelser		32.525	34.221
Gældsforpligtelser i alt		191.119	258.801
Passiver i alt		1.815.709	1.744.343

Danmarks Privatskoleforening

Hvad er Danmarks Privatskoleforening?

Danmarks Privatskoleforening er en skoleorganisation med 139 skoler og godt 51.000 elever. Foreningen varetager medlemsskolernes interesser overfor regering, folketing og andre statslige og kommunale myndigheder samt faglige organisationer.

De frie og private grundskoler er selvejende institutioner, og foreningens opgave er at støtte og rådgive skolernes administration, ledelser og bestyrelser i deres daglige arbejde.

Hvad er foreningens opgave?

DP arbejder for forældrenes ret til et frit skolevalg.

DP varetager skolernes interesser overfor Folketinget og Undervisningsministeriet, kommunerne og de faglige organisationer. Endvidere bistår DP skolerne med at varetage arbejdsgiverrollen i forhold til personalet og lokalsamfundet. Dette sker primært gennem driften af et sekretariat, hvis opgave det er at servicere skolernes bestyrelser, ledelser og administration med rådgivning og information. Dernæst gennem en omfattende informations- og kursusvirksomhed.

DP yder juridisk, økonomisk, overenskomstmæssig, informationsmæssig, ledelses- og organisatorisk samt pædagogisk bistand til medlemsskolerne og er bisidder for skolernes ledelser og bestyrelser i afskedigelsessager.

Såfremt der opstår en alvorlig tvist mellem skolens leder og skolens bestyrelse, skal DP varetage bestyrelsens interesser. Skolens leder må da søge støtte hos sin faglige organisation.

Hvad er foreningens historie?

Oprindeligt var flertallet af de private eksamensskoler personligt ejede af skolens leder. Fra 1960'erne overgår praktisk talt alle skolerne fra privateje til selvejende institutioner.

I 1998 tog foreningen navneforandring til Danmarks Privatskoleforening. Foreningen har gennem sin snart 120-årige historie arbejdet for en styrkelse af det faglige niveau i grundskolen og for afholdelse af prøver ved afslutningen af elevernes grundskoleforløb. Endvidere har foreningen arbejdet for skolernes frihed til selvstændigt at tilrettelægge undervisningens indhold og friheden til at disponere individuelt over statens tilskudsmidler, således at skolen og undervisningen blev målt på de opnåede resultater i stedet for statslig detailregulering.

DP har sine rødder i Danmarks Realskoleforening, der blev stiftet i 1891 af en kreds af ledere og lærere på private og offentlige eksamensskoler. I 1921 stiftedes en fraktion for skolebestyrere på private eksamensskoler, som blev videreført i 1975 under navnet Danmarks Realskoleforening.

Hvordan styres foreningen?

Foreningen afholder hvert år i oktober måned et årsmøde for alle medlemskoler.

Hver skole har to stemmer, en for bestyrelsen og en for ledelsen. De to parter kan give hinanden fuldmagt ved afstemninger.

Hvert år træffes beslutning om foreningens budget og skolernes kontingent, og der er valg til bestyrelsen, der består af fire medlemmer valgt blandt skolernes bestyrelser samt fire medlemmer valgt blandt skolernes ledelser.

Det forhold, at DPs bestyrelse består af fire bestyrelsesmedlemmer og fire skoleledere understreger, at foreningen anser skolens ledelse som centrale personer i skolens daglige drift.

Foreningens bestyrelse ansætter en sekretariatschef, der har ansvaret for den daglige drift af sekretariatet og ledelsen af medarbejderne, herunder rådgivningen af medlemsskolerne.

Bestyrelsen fastlægger rammerne for den overordnede interessevaretagelse, hvis daglige udførelse delegeres til foreningens formandskab.

Danmarks Privatskoleforening

Ny Kongensgade 10, 1.
1472 København K

Telefon 33 30 79 30

info@privatskoleforening.dk
www.privatskoleforeningen.dk